

V 6
37a

Ch

Q. R. B. V.

V 6
37a

CAUSAS
CORPORUM CRU-
ENTORUM,

Superioribus non modò annis, sed
elapso cum maximè in MISNIA, vicinisq; oris
conspicuum.,

Sub

PRÆSIDIO

PRÆCELLENTISS. atq; PRÆCLARISSIMI

DN. M. SIMONIS FRIDERICI
FRENZELII,

Amplissimæ Facultatis Philosoph: Adjuncti meritissimi,
Fautoris ac Patroni ætatèm colendi,

Exponet

In Publico

ATHENIS LEUCOREIS,

GODFRID SCHULZE /

Chemnizens. Misn.

Ad d. XII. April. Anno M DC LXXIII.

In Auditorio Majori.

WITTEBERGÆ,

Typis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.

ANNO, M. D. C. LXXVIII.

G. R. B. V.

C A U S A S

C O R P O R U M C R U .

E N T O R U M .

Superioribus non modò annis, sed

etiam cum proximè in M. S. N. A. vicinisq; oris

DR. M. S. N. A. FRIDERICI

Amplissima Facultate: Adjuncti: Medicis: M. S. N. A.

GOETTERGESAMMELT

Chemisches M. S. N. A.

M. S. N. A. M. D. C. C. X. X. I. I. I.

in M. S. N. A. M. D. C. C. X. X. I. I. I.

WITTEBERG.

Typis MATTHAEI HENCKELII, A. S. S. Typogr.

M. S. N. A. M. D. C. C. X. X. I. I. I.

IN NOMINE SALVATORIS
 NOSTRI CRUENTI!
 PRÆFAMEN!

Ruentus cum in præsentis sæ-
 viat Mars per Bataviam orasq; finiti-
 mas, & sangvinolenta stringat arma
 in Pannoniam non minus ac Poloni-
 am, validissimos illos orbis Christia-
 ni muros & propugnacula fortissi-
 ma, aliæ terræ, ab his licet remotio-
 res, contremiscunt, profundentes subinde ad tantam sæ-
 vitiem lacrymas, verè cruentas. Vel enim trahuntur
 quâdam fatorum vi occultâ, in justum doloris consor-
 tium, vel formidant sibi instantia fata similia cruenta.
 Non accersenda è longinquo rei hujus exempla, nec pe-
 tenda temerè à superioribus retrò seculis: MISNIA vi-
 cina cruentas exhibet lachrymas in infante suo: P L A-
 VIA tota stupet ad conclave sangvine rubens. Itane la-
 pides de parietibus clamant, & ligna, quæ inter junctu-
 ras ædificiorum respondent! Itane animata anguntur
 mœrore, ignara causarum mœroris, ac inanimata, natu-
 râ exangvia, sangvine madent. Phisici est, admirari opera
 manuum divinarum, & assiduâ rimari mente causas illo-
 rum, quæ in corporibus eveniunt naturalibus, & secer-
 nere adeò à naturalibus, quæ quidem naturæ superant
 ordinem. *Supremum veneramus Causam, ut clementer nostris ad-
 spiret institutis, & provehat ea in nominis sui gloriam, & solidum
 veritatis augmentum, ob sangvinem largè effusum nostri Θεανθρώπων!*

SECTIO I.
SISTENS CORPORA CRUENTA,
HUMANA.
CAP. I.
DE SUDORE SANGVINEO.
§. I.

COrpus humanum, ad institutum primævum, immortalitatis capax, omniumq; corrumpentium passionum expers, per labem sibi contractam, multis adeò ac infinitis prope modum exponitur malis. Sangvis, præsentissimum vitæ receptaculum & animæ vehiculū, quot per universam ætatem hominis subit mutationes? Ætas est, quâ humores in eo crescunt, decrescunt: aliâ, in illo prædominatur qualitas temperatior, regnante sangvine in specie dicto: aliâ, calidior & siccior, prævalente bile: aliâ, frigidior & humidior, superante pituitâ: aliâ denique frigidior & siccior, vigente melancholiâ. Spiritus mox in isto, capiunt incrementum, mox decrementum: Et quas non fovet formas, & quasi semina morborum surrectura mox in suos ortus, & sedem fixura in visceribus corporis? Ducitur sangvis per circulum quasi, ingrediens vias à naturâ sibi apertas, egrediens easdē, & regrediens ad miraculum: deflectit tamen sæpenumerò ad recessus insolitos, & circulos sibi positos, impetu quasi facto, supergreditur.

II. Enimverò erumpit sangvis non minus è corpore vivo, quàm demortuo: In vivo quidem, vel per totum diffunditur corpus, vel in certis profluit partibus: Per totum diffunditur, surgente *sudore sangvineo*. De cuius existentia eò minus dubitamus, quò magis ille & evidentissimis probatur exemplis, & clarissimis confirmatur testimoniis. Exempla Majorum suppeditant monumenta, recentiora decantant secula: *Andreas LIBAVIUS part. 1. p. 172.* memorat anno præcedente Mauritii Electoris interitum mulierem quandam triduo sudâsse cruentum, quod præsignâsse Ducis cædem ominantur. *Georg. AGRICOLA l. 2. de pest.* refert, Misenæ mulieris, pestilentia correptæ caput & pectus triduo sudâsse sangvinem, antequam extingveretur: simile profereunte *Salom. ALBERTO, & C. LYCOSTHENE de prodigiis. Guil. RONDELETIUS, Medicus Montispassulanus l. de cognoscend. morb.*

c.ii. pronunciat, in Studioſo quodam per poros cutis ab omnibus partibus ſudorem ſeroſum ſanguineum eiectum fuiſſe. *Gvil.* FABRITIUS in *obſerv. chir. p. 601.* ex D. SPORLINI literis adducit viſum adoleſcentulum XII. annorum, è poris totius corporis cruorem ſudantem, ut lodices & culcitrae infinitis ſanguineis maculis pictæ, & cutis laborantis univerſa petechiis conſperſa latiuſculis in medio nigrum ſanguinis concreti pori cujuſque oſculum obturantis punctum habentibus. Præteritis aliis benè multis exemplis, ultima cito ex *Theatro EUROPÆO* tom. II. fol. 115. milite Geiſmaniae Haſſorum, anno 1630. mense Januarii, in lecto magnam ſanguinis copiam ſudante, ut lintea plena cruoris, latera militis ſanguine madida tota, & abſterſo licet cruore, rediret tamen is impetu quaſi factò. Conferantur hanc in rem BARTHOLINUS in *de Cruce Chriſti*, exemplis pariter ac rationibus ſudorem probans ſanguineum, *hypomn. IV.* D. CLOTZIUS in *de ſudore Chriſti ſanguineo, exercit. XII. p. 101. ſeqq.* MALDONAT. in *comment. ſuper Matth. c. 26.* mentionem injicit hominis robuſti, beneq; valentis, auditâ in ſe capitali ſententiâ, Lutetiæ Pariſiorum, ſudore ſanguineo fuiſſe perfuſum. *Hier.* CARDANUS *de variet. rerum l. XII. Melch.* SEBITIUS *exercit. med. XI. probl. 5. Lev.* LEMNIUS *l. 1. de complex. c. 2. Dan.* SENNERTUS *inſtit. med. l. 2. part. 3. ſect. 1. Job.* MAGIRUS *phyl. l. 5. c. 7. §. 42.* & qui ſunt reliqui.

III. Experimenta vidimus: inqvirendæ illorum cauſæ naturales: In communi ſudor excrementum eſt vaporis humidi, ex ſententiâ ARISTOTELIS *lib. 3. de part. animal. c. 5.* juxta *Avicennam*, ſanguinis ſeroſitas, *l. 2. de ſud.* Ex alimento enim quod utile eſt ad nutriendas partes à facultate nutrice retinetur. Inutile verò ceu ſeroſum abundans humidum ſecernitur & à facultate expultrice per vaſa ſua eiecitur. Conf. B. SENNERTUS in *Inſtit. Medic. l. 1. c. 9. pag. 65.* quâ de re maſſa ſanguinea non homogenea proſus, ſed diverſarum maximè partium: Ut enim alimenta diverſis conſtant partibus: ita diverſitas in chylo, in ſanguine: Verè *Hippocr. l. 4. de morb.* In omnibus cibis & potibus, & bilioſi quid eſt, & aquoſi, & ſanguinei, & pituitoſi, in alio plus, in alio minus: inde & partes maſſæ ſanguineæ non ejusdem naturæ. Quò plus illi in eſt materiæ ſeroſæ ac aquoſæ, eò copioſior auſgit ſudor: quò minus

nus, eò rarior & paucior: sudor multus & sæpius frequentatus, insignem refert humoris copiam.

IV. Oritur itaque sudor purè serofus in corpore humano à natura, cum & eà intentione ab hac ejiciatur, quo abundantia humorum repellatur, & optimus corporis status conservetur: intellige sudorem è principio interno proveniente, & suâ sponte surgentem: alia enim ratio est sudoris à principio externo, ut à nimio æstu, aut motu vehementi aliisque mediis sæpè violentis, orti: alia quoque ratio est corporis humani optimè constituti à quo abundantia humorum exulat: & vitiosis humoribus, quantitate aut qualitate peccantibus affecti. Quo nomine non modò sudor à Medicis refertur inter res non naturales, sed & præternaturalis audit. Utut **CARDANUS** in *comment. in aphor. 33. sect. 4.* mente suâ statuat sudorem totâ substantiâ medium esse inter excrementum naturale & præternaturale: **DIOCLES** è contrario arbitratus fuerit, nullum sudorem in corpore benè disposito ex lege naturæ accidere. Quem confutavit **GALENUS** de *diff. symptom. c. ult.* & **VALLESIUS** *controv. med. c. 2.* At **B. SENNERT.** l. 1. c. 9. rem expedire videtur, dum excretionem illam posse dici naturalem vel præternaturalem concedit, aut respectu expellentis virtutis, prout ea debilis sive robusta, & rectè vel malè agendo, reddit naturalem vel præternaturalem excretionem: aut respectu ipsius materiæ, quæ æqvè vel naturalis, vel præternaturalis est. Ratione principii itaque expellentis naturalis erit sudor, salutis corporis destinatus: Ratione materiæ expellendæ abundantis præternaturalis, cum in corpore optimè constituto tantum detur serofi humoris, quantum ad corporis distributionem requiritur. Ita pro diversitate causæ efficientis, s. principii quo & materiæ, ejusdemq; quantitate & qualitate naturalis alius, alius præternaturalis meritò nuncupandus veniet. Quamquam Medicorum principibus, ut *Hippocrati, Galeno, Avicenna*, res non naturales mediæ quasi sint inter naturales & præternaturales, illas tamen, quæ præter & contra naturam sunt, non discernunt adeò, sed permittant facilè, ac unico nomine, ἰσχυρὸν, describunt. Modus sudorem educendi, adducitur à *Stephan. RODERICO, Castrensi*, in *op. cui tit. quæ ex quibus* l. 1. c. 23. p. 54. triplex: quod fieri possit, vel

extre-

risimum timoris exemplum præbuit jam dū citatus ex *Maldonato*
homo robustus beneq; valens Pariliensis, auditā capitali sententiā,
sudorem emittens sanguineum. Simile huic affert THUANUS
l.ii. hist. Præfectus montis Marini, cum in obsidione ejus ab Augu-
sto Saleuciarum Principis filio notho, quasi ad colloquium ejus
fuisset vocatus, & captivus detentus morsq; interminata, nisi lo-
cum redderet, tantoperè indigno mortis metu affectus est, ut san-
guineum sudorem toto corpore funderet. NIERENBERG. verò
cum historiæ Conditoribus recenset, Alexandrum Magnum
irâ bileq; incensum in ancipite conflictu merum sudasse sanguinē
ac inflammatum ignes vibrasse: Cui adstipulatur P. BOVESTIUS
in tr. de hom. excellentiā, inqviens: Alexander cum adversus Indos
decertaret, militesq; suos deficere animadvertaret, ardenti ani-
mi conatu, in pugnā adeò irâ succensum esse, ut sanguinem è toto
corpore exsudaverit ac copiosè effuderit. Neque tamen talis affe-
ctus vehemens in omni eundem statim obtinet effectum, sed rectè
annotante CASP. A REJES *qv. 86.* sed si quando illud contingit
in bellicosissimo, ac fervente homine, ingenti irâ percito, calidis-
simo spiritu, & calidissimo, biliosoq; sanguine pleno, qui poro-
rum & magnam raritatem habeat adjunctam, temporeq; & re-
gione ferventissimus in magno conflictu positus sit, ejusq; causa
intus atq; extra excandescat ac furis agitatus omninò bilesat
aut furat. Requiritur itaq; ceu *alterum principium intrinsecum*, ad
sanguis illum fluxum *corporis certa dispositio*, vehementiori enim
accedente affectu, corpori ad reddendum cruorem disposito, ru-
bicundus sudor ille elicitur eò facilius: In quam rem ARISTOT.
l. III. de pact. an. c. 5. sententiam suam his offert: Accidit nonnul-
lis, ut cruentum quoddam excrementum sudarint ob vitiatum
corporis habitum, videlicet, cum corpus laxum fluxumq; esset
& sanguis tumesceret præ cruditate, ex imbecillitate caloris, qui
exiguus venulis inclusus coquere illum non posset. Et *lib. III. c. 19.*
sanguine nimium humescente, morbus infestat: Nimium enim
diluitur ac ferescit, ut quidam jam dum sudorem sudaverit sangui-
neum. Non dissimilis succi AVERROES meminit *in Comment.*
inqviens: Accidit, quibusdam ex hominibus, ut sudent su-
dorem sanguinolentum, quod evenit propter tenuitatem san-
gvi-

VI. Asfertâ itaqve hâc sangvinis circulatione, sangvis naturaliter vias apertas ingreditur, easqve egreditur: accedente verò quodam symptomate, materiâ peccante, in excessu aut defectu, superveniente obstructione venarum ordinariarum, ordo naturæ turbatur facilè, natura limites supergreditur positos, exitusq; quarit insolitos. Sic in citato à *Zacuto* juvene fortè admodum serofus fuit sangvis, in caput delatus, & ad vasa illa, quæ juxta oculos aqueum lacrymarû humorem continent, recurrens, stimulante naturâ. Nec mino sangvis in octuagenariâ ictericâ per tres septimanas ex oculis emanavit, forsan vasis à copiosâ bile apertis. Et *Phil. HECHSTETTERUS observ. medic.* dec. i. in undesemestri puellâ lacrymas sangvineas effluere vidit, eò quod venæ sangvine repletæ, tenuitate & acrimoniâ laxatæ, apertæqve sangvinolentum illum effuderint humorem. Ita verò peccavit hic sangvis qualitate, & quantitate excedente: Deficiente autem in Matronâ quâdam Mariti mortem sangvineis deplorante guttulis, referente *BARRADIO*, conc. *Evang.* t. 4. l. 6. & *DREXELIO*. Et *THEOPHYLACTUS* memorat de Maria virgine, juxta *Th. BARTHOLINUM*, sangvineas eam profudisse lacrymas, defflens Filii sui cruciatus, acerbissimo doloris sensu. Inde in proverbium abiit penes Germanos: *mit blutigen Thränen etwas beweinen*. Ex obstructione oriri lacrymas, edocet Medicorum chorus, maximè in sexu foemineo, menstruo laborante sangvine, ut *Brassavola SCHENCHIUS 4 aphor. 25.* *DODONÆUS, obs. c. 15.* aliiqve: Et in virgine illâ sedecim annorum, sangvineas guttulas lacrymarum instar frequenter ex oculis dante, venâ in talo scissâ, cessarunt lacrymæ sangvineæ. Nostro exemplo accedit propius, si ætatem spectes, illud de septimo Ingarum Peruanorum Rege *Vahuar Huacac*, qui guttas flevit sangvineas puer aut recens natus, quo de *Job. Euseb. NIEREMB. hist. nat. l. V. cap. 6.*

VII. Positis variis causarum generibus, facilè surgunt lacrymæ sangvineæ per vasa deferentia: Sicuti enim aliàs lacrymæ naturaliter mediantibus peculiaribus ductibus, lacrymalibus dictis,

dictis, ex glandulis lympham deferentibus, quas Medici dispe-
fcunt in congloberatas & conglomeratas, prorumpunt: ita &
pro re natâ contingere potest, ut arteria maximè præter naturam
quâcunqve aperiatur ratione, sive per *ἀνασφύμιον*, sive alium mo-
dum, sangvis ex arteriis in glandulas infundatur, per ductûs ef-
fundatur, ac ex eo lacrymis sic dictis, rectiùs erumpenti materiæ,
vel quædam se admisceant sangvinis guttulæ, vel purus ac spissus
egrediatur sangvis, concrefcens in genis postmodum, ac in par-
ticulas abiens, qualem videre licuit, in *memorato infante*. Expli-
cat mentem suam hâc de re *Franc. Doleboë SYLVIUS disp. med. V.*
part. 1. statuens, vasis lymphaticis commercium esse cum gland-
ulis & conglomeratas continuè suum in certas cavitates effun-
dere contentum, ut oculos, aures, nares, os &c: glandulas esse cri-
bra, hoc modo conformata, ut dum ex arteriis in venas per ca-
pillaria transit sangvis, liberatæ à sangvinearum amplexibus se-
rosæ partes, calor vi per convenientes sibi poros expellantur,
in capillaria lymphaticorum, concurrente nervorum extremis
venis affixorum directione: Calculum huic addente suum cita-
to modò *Nicolao STENONE*, cujus inventa propria collecta
in summam, invenies in *Ephemeridibus Eruditorum* anni 1666,
1667, 1668, gallicè primùm editis, nunc in Latinam linguam con-
versis, p. 113. Confer. CHARLETON. *Exerc. IX. anat.* GLISSON.
anat. Epit. WARTHON. &c.

CAPUT III.

De

CADAVERE CRUENTO.

§. I.

VIvum spectavimus hominem, occisum nunc spectandum
sistimus, cruentatum ad præsentiam occisoris. Non cumula-
bimus exempla exemplis: pro nobis loquantur SIMON MAJO-
LUS *in dieb. canicularib.* WEINRICHIUS *de ortu Monstrorum*
c. 17. LEMNIUS l. 2. *de occultis natura miraculis* c. 7. LIBAVIUS
in tract.

in tract. de cruent. cadaver. CASMANNUS *in Somatologiâ aliq.:*
 In specie D. CLOZIUS *in tract. memorato Exercit. 14. p. 133.* singu-
 laria quædam refert exempla. Uti de Aulico quodam perem-
 pto, cujus cadaver, applicatis manibus aliorum pectori, nullum
 sanguinis dedit signum: applicatâ verò manu occisoris, tam ex
 vulnere, quàm ex naribus cadaveris, magna erupit sanguinis co-
 pia. Ut hâc re motus Rex Christiernus II. dictum modum explo-
 randi cædium autores, in toto regno suo postmodum passus
 sit observari. *Idem* refert de manu resectâ cujusdam occisi
 ac in carcere reservatâ, post decem annorum intervallum, ad
 præsentiam occisoris sanguinem stillante. Quæ habet ex ore il-
 lustris H. RANZOVI, adjunctis aliis singularibus.

II. Non desunt, qui causis naturalibus in solidum hunc cada-
 verû tributuri fluxum, vel *reliquiis veteris animæ, vel spiritibus resi-*
duis, eum vendicant: Hujus mentis est NEUHUS. *l. 3. sacr. fatid. c. 4.*
p. 160. inquam: Vivit in peremtis ad septem plus vel minus horas,
 insitus sanguinî calor, duratque interior agitatio, spiritibus calo-
 ris fomento perseverantibus; quod si tempore superveniat fica-
 rius, vulnusque inspiciat, sanguis è vindictæ cogitatione, inflam-
 matâ bile accenditur, raptimque totâ vi ad plagam devolutus,
 convolantibus simul undiquaque Spiritibus in adversarium pro-
 filit, in quem se quoque jam ante iracundiæ æstu concitârat:
 ita auctorem cædis nondum extincto calore, dissipatisque Spiri-
 tibus, effusus in ultionem sanguis designat. Exemplo rem deducit
 GASSENDUS *Phyf. s. I. l. 6. c. 14.* Mirabile, ait, certè nobis olim
 fuit videre, suum gregem in medio foro grunientem, torveque
 obtuentem, pertranseunte non procul lanio: sed nempe vel ipsa
 vestigia interfectorum recens suum, quæ in vestibus, manibus
 cultroque immanebant, spirare adhuc videbantur cædem simi-
 lem ob emissa corpuscula, quæ vi seducta alienosque motus sub-
 euntia horrorem creabant, & interneconem consimilem mi-
 nitabantur. Eodem modo potest aliqua veluti colluctatio fieri,
 inter occisi spiritus in sanguine superstites & appellentia ab oc-
 cifice corpuscula, iis consimilia, quæ occisionis tempore horro-
 rem summû incusserunt: CAMPANELLA *l. 4. R. N. causam hujus*

C

cruen-

eruentionis rejicit in reliquias animæ: ATHANASIUS KIR-
CHERUS in arte Magnetica l. 3. part. 7. p. 363. Spiritum quendam
inimicitie egredi arbitratur ab occisore in occidendum in ipso
actu occidendi: præfente dein occisore, spiritum illum ad suum
totum, scilicet ad occisorem remeare ac profilire, eoqve motu
fangvinem è cadavere effundi. Hujus sententiæ sunt etiam MA-
JOLUS I. c. SPRENGERUS, TADDÆUS aliique. Pari ratione
GALEOTTUS MARTIUS in l. de doctr. promisc. ait: Cum occi-
sor furore ductus, hominem aggreditur, cuncti spiritus, qui sui
sunt, opus juvantes, in occidendū convolant, sicuti de more eorū
est: itidemq; hominis trucidandi in occisorem tendunt, quo ira
corporis sui profilit, ita, ut in occisorem volent, ibiqve vivant.
Cum ille occisus est, sanguis jam frige factus fluere desinit, sed
comparente occisore, spiritus utriusqve diverso modo agitan-
tur: quilibet corpus suum repetens motum facit; unde & ho-
minis occisi spiritus redeunt, sedemqve suam repetentes,
& occisoris recedentes, ut ad corpus redeant, faciunt motum
ejus rei, quam habitant: habitant autem sanguinem, & hoc pacto
sanguis jam frigidior & ad fluxum ineptus, ab occisoris & occisi
Spiritus vi multiplicatā agitated, rursus fluitat.

III. Verū nullæ propriè animæ veteris dantur reliquie,
cū simplex illa sit & vel maximè indivisibilis, nisi velis statue-
re cum quibusdam Jenensibus Philosophiæ Doctoribus, ani-
mam quendam remansisse in occisi cadavere, realiter distinctam
à rationali. Quæ confutavimus jam dudū in tribus Dissertat. CL.
Hundsbergen Prof. nunc Jenensi Publ. oppositis. Neque tribuen-
dum hoc spiritibus residuis: quī enim (sunt verba B. DANN-
HAWERI) ad unionem sui hostis sanguis inclinēt, si antipathiā
concitatur? cur si à naturā hæc est concitatio, non semper ac-
cidit? quo altore vis ista impressa, spiritibus jam dissipatis, calo-
re ejecto, perseverat? Cur corpus occisum vivacem ejusmodi
motum concitat, non idem corpus vivum sauciatum?

IV. Alii quippe totam rem tribuunt Antipathia, ut Martinus
DELRIO l. 1. disquisit. Magic. c. 3, q. 4. Levinus LEMNIUS l. 2. de
occultis naturæ mir. c. 7. GREGORIUS THOLOSANUS l. 36. Syn-
tagma

magmat. c.24. MAGIRUS l.3. Philosoph. Peripat. c.8. T. BRIGTHUS,
Quibus accedit D. CLOZIUS *l.c. p. 151.* asserens fieri posse, ut
Spiritus, quos reliquias dicimus esse veteris animæ, in corpore re-
sidui, ex Antipathia occisoris præsentis excitati sanguinem foras
protrudant. Alii v. Sympathia, cum *Vincentio, Scribonio, Pet. Appo-*
nensi &c. At Antipathia & Sympathia nõ in momento, quo occisor
sepenumero peregrinũ à tergo adoritur, paratur tẽporis, sed natu-
ralis quã maximè est, propriissima, constantissima: Nonnunquam
viget inter viva, ac demortua corpora, quousq; quidẽ se extendit
sphæra ejus activitatis. Non perpetuò stillabunt sanguinẽ cadave-
ra, etsi perpetuò fuerit inter occisorem & occisum Antipathia,
vel Sympathia. Facilius profluat sanguis ex cadavere recenti,
quàm putredini obnoxio. In illo naturalis contingit fluxus, in
hoc potius supernaturalis, ut *Causa illa sine causã,* eaq; suprema
palàm faciat, vocem sanguinum innocenter profusorum su-
premas petiisse nubes, ac à se esse exauditam: & ob justitiam
suam sistere se, per hoc medium insolitum licet, nefandum cædis
auctorem. Confer. B. SPERLING. *Institut. Pbysic. l.2. & D. NYM-*
MANI Oratio de imaginatione.

SECTIO II.

De
SANGVINEIS CORPORIBUS BRUTO-
RUM, PLANTARUMQUE, FRUCTIBUS, METALLO,
ELEMENTIS, METEORIS.

§. I.

Nec minùs magnum naturæ Vividarium & Viridariũ cruenta
nostentat corpora. Prætermittimꝰ vetustiora, animum daturi
recentioribus. A fide dignis relatũ fuit, in Misniã cornu cervi re-
pertũ præterito año, ex quo tres sanguinis modii effluerint. Cor-
nua quidẽ cervina de novo succrescentia teneriora sunt, quæ per
violentiam avulsa, plurimum cruoris de se dare possunt: anti-
qviora verò, quò solidiora & duriora, eò minus cruoris promit-
tunt. Majorem meretur admirationem cornu cervinum, quod
domus Würtenbergica habet in insignibus, memorante CRU-
SIO *part.3. annal. l.12. c.37. A.1588.* sanguinem sudans, cum jam ante

viginti annos à cervi capite resectum, parieti affixum, & magnæ
cujusdam personæ ex illustrissimâ illa Domo præfagiens obi-
tum. Pari ratione Anno 1525. ante diebus, quàm rusticorum in
Germaniâ belligerantium clades esset, in Germaniâ superiore,
& Anno 1546. paulò ante exortum inter Imperatorem & Prote-
stantes bellum, cornu cervinum sangvineo sudore madidum fuit
ut & Lipsiæ Anno 1576. in ædibus Thomæ Freunds / testibus
ZEILERO & PABSTIO in setnem Arznei- Kunst- und Wunder-
Buch: & BUNTINGERUS plura adducit exempla fluxus san-
guinis è parietibus & cervi cornibus de Anno Christi 1580. Sci-
licet quæ terminos naturæ excedunt, ex principiis naturæ haud
dijudicanda sunt. Ut taceam in præsentem de panibus, ante cædem
Julii Cæsaris Romani cruentatis, carnibus coctis, piscibus, pisces, a-
liisqve ferculis sangvineis, quorum gratiâ experientiam in nostras
vocamus partes, cumulatissima decantantem exempla.

II. Quid referam de uvis cruentis, quas Hungari Anno
1546. decerpserunt, recensente GHONNEYERO? Quid de vino,
ut ter in cruorẽ mutato, Xerxis meditantis bellum contra Lace-
dæmonios, juxta Job. Fincelium in den Wunderzeichen? Quid de
spicis cruentis, metentibus apud Antium obviis, de quibus Vale-
rius Maximus l. l. c. 6. n. 5? Quid de aristis illis sangvineis, A. ante
Christum natum 215. de super delapsis, juxta LIV. & POLYB? Quid
de totis agris sangvinem sudantibus, eoque mortem possessoris
præfagientibus, de quibus Heinr. KORNMANNUS de miracul.
mort. c. 7. p. 6? Et memoratu dignum est, circa urbem in Italiâ, no-
mine Tendore, si alicui civium aut laboratorum moriendum eo
anno, cum terram laborat, apparere clarè magnam effusionem
sanguinis, eumq; significare mortem proximam possessoris istius
hæreditatis.

III. Aurum cruentatum exponit Nicolaus ISTUANSIUS
Pannonius in hist. de reb. Hungaricis, sequentibus verbis: Fœdi res
exempli est, quemadmodum ultra Danubium in Redei castris
factitatum, ita hic quoque Christiani nominis captivi Tartaris
& Turcis in perpetua mancipia venditi fuere, tantaq; Haidonum
feritas & inhumana rabies fuit, ut multos propinquitate & san-
guine sibi junctos divenderent, quodqve execrabilius est, à mul-
tis

ris fratres & sorores barbaris aurum solventibus per autionem, nec secus ac bruta animalia venum exponerentur: Sunt, qui horrendam rem per se miraculo divinitus notatam addant, ex auro nempe à Tartaris cuiusdam Heidonii Christianos vendenti pueros numero, cruorem manasse, quo impiæ manus & mar-supia abominandi hominis macularentur.

IV. Nullum verò convenientius, nullum frequentius subiectum recipiendi colorem cruentum, Aqvâ est. Vetus-tioribus dimissis exemplis, de mari Britannico, ante fata Claudii Tiberii Drusi sanguinem referente, aliisque, fossam *Hallensem* Saxonum anno 1631. ante prælium Lipsiense, *Vid. Lis. Beckeri tract. von Schwefel-Regen/ & Lipsiensem* in ejusque vicinæ piscinâ *Meuselwitzi*, eodē anno ante prælium Lützensen-*V. Albini Chron.* in sanguinem versas, adducimus: Quæis jungimus illud, quod cõtingit Bescovix, in vicinâ Patriæ meæ A. 1644. Referentis verba, typis expressa, sunt sequentia: **Es ist vor d Stadt am eusersten Tham auff der lincken Seiten/ nach dem Franckfurtischen Wege ein grosser tieffer Pful / der immer bleibet: als nun etliche Tage die Wasser hart gefroren/ und dieser Pful auch mit dicken Eise bestanden / ist den 1. und 2. Februarii ein weich Thau und Regen- Wetter eingefallen/ wovon das dicke und erste Eiß mit Wasser beschwemmet/ und diß Wasser durch den Morgenfrost auch mit einem ziemlichen Eiß überzogen worden/ daß also Wasser zwischen zweyen Eysen einer guten Handbreit fast gestanden ist. Dieses Wasser zwischen den zweyen Eysen ist am 3. Februar. früh bis nach Mittage Bluthroth gesehen worden/ nicht durchaus über den ganken Pful / sondern mit dreyen weit unterschiedenen starcken Strichen und grossen Adern / so sich nach der Länge über den Pful erstrecket; als man nun das ober Eiß eröffnet/ sind hin und wieder/ wie natürliche Blutquellen herfür geflossen/**

C 3

sen/welches etliche hundert Menschen mit Verwun-
derung angesehen/und das Blut-Wasser mit allerley
Gefässen geschöpft. Das unterste Wasser ist in sei-
ner natürlichen Gestalt rein befunden worden. In
den Gläsern hat es anfänglich dem Blute ganz gleich/
hernach wie tinctura rosarum ausgesehen. Et recentius
proditum exemplum in vicino Jütrebocensû tractu, qvo glacies
retulit stellas sangvineas & concussa, edidit sangviné, per sex ho-
rarum spatium, cum omnium adstantium insigni concussio-
ne. Conf. *Theatr. Europ. Jul. Obsequens de prodig.*

V. Communes ferè cum aquis fluvialibus aliisq; causas, ha-
bent aquæ pluviales sangvineæ, quarum copiam insignem,
præbent monumenta veterum & recentiorum : Loquitur pro
nobis *Italia*, cû sangvinea biduo in arê Concordiæ Romæ plu-
via deciderit, de quâ aliisq; exemplis *Livius: Gallia* idê experta in
oppido Rhocello Anno Domini 1163. referente *Roberto de Monte*,
& 1456. ad portam Veneris 1541. memorante *Büntingero: Lusitania*
Anno 1551. juxta *Sleidanum: Lombardia*, per tres dies totidemq;
noctes sangvineam vidit pluviam, Ao 864. V. *Dresser. Chron.*
Helvetia 1274. anno, narrante *Jovio: Bavaria* A. 1349. pronun-
ciante *Stumpffio: Borussia*, anno 1625. *Saxonia* Anno 1548. *Silesia*
An. 1268. attestante *Hammero: Bohemia* An. 1416. pronunciantem
Hagetio: Westphalia An. 1543. senserunt similia. Juxta *Libertû Fro-*
mondû l. 5. Meteorolog. p. 331: Sangvinei imbres omniû prodigio-
rum frequentissimi sunt: *Peucerus de divinat.* notavit, suâ
ætate imbres sangvineos, scintillantes inter pluendum guttas &
fervidas pluvias frumêtaceas, inusitatae magnitudinis grandi-
nes ceu arte, figuris hominû expolitas, multas sensitse gentes. Et
Cluverigin Append. Epitom. Hist. ad An. 1632. pag. 38. memorat, ter-
ram passim sangvineis conspersam guttis, stagna tota in cruo-
rem versa apud Saxones: sangvinem in panibus, ocreis, pavi-
mentis, arborumq; foliis repertû: naturam credite, ait, vanitati
obnoxiam congemiscere sangvinolentis machinationibus,
suique liberationem parrurire. V. D. *Thuanus l. 27. histor.*
sangvineas pluvias attractis atomis ex terrâ polari, decantans.

VI.

VI. Enimverò multa videntur, quæ non sunt: Parallaxis sæpenumerò fefellit visum: ejus rei exemplum præbet ipse *Scripturae liber 2. Reg. 3. v. 22.* ubi Moabitæ accincti ad prælium, cum tribus Regibus dimicaturi, primo surgentes mane & orto jam Sole ex adverso aquarum, videbant aquas rubras, quasi sanguinem, dicentes: Sanguis gladii est, pugnauerunt Reges contra se & cæsi sunt, nunc perge ad prædam Moab: Scilicet recipit splendida Aqua species sparsas ab aliis sibi oppositis corporib9, & non min9 qualitates reales, quam intètionales de facili exprimit. *Peireski9, citatus à Gassendo l. 2. in vitâ ejus p. 270.* asserit, ejusmodi guttas per agros oppidorumq; parietes resperdas non ex pluvia deciduâ, sed ex frequentia *papilionum*, qui circiter æstivum Solstitium ex erucis vel chrysalidibus formati avolaverint, ac illis in locis interquieverint. Concluserat enim Peirescius ante aliquot Menses inventam aliquam chrysalim, deposito spolio, magnitudine formaq; insignem: ejus cum amplius non meminisset, excitari bombum inaudit intra pyxidem, eaq; ad aperta deprehendit chrysalin deposito spolio, factam ex erucâ papilionem pulcherrimum, qui statim avolaverit & reliquerit in fundo guttam rubream. Quoniam verò id contigit circiter idem mensis initium, ac per idem tempus observata est papilionum confertim, ac per aerem transvolantium incredibilis multitudo: idcirco opinatus est, papiliones hujusmodi interquiescentes parietibus diffudisse illic quasi excrementum, guttis simile. Quare iteratò accessit & comprobavit, guttas illas non supra ædificia, non in devexis lapidum superficiebus extare, uti debuerat contingere, si è cælo sanguine pluisset: Sed in subcavis potius ac in foraminibus, ubi animalcula potuerunt quasi nidulari. Accessit, quod parietes illi tingebantur non quidem in mediis oppidis, sed qui agrorum vicini erant: neq; secundum partes elatiores, sed mediocrem saltem altitudinē, quantum volare papiliones solent. Hæc ille. Speciosius verò illa dicuntur, quam probantur: Concedamus Peirescio Gallo papiliones emittere humorem rubicundum, qui habeat convenientiam cum sanguine, non verò identitatem: Neq; enim concedet ipse, papiliones tantum profundere sanguinem.

sangvinem : Papilio quippe est animal minus, infirmius & commissuris insignitum. Multò minus negandum temerè, datam fuisse pluviam sanguineam, papilionibus non apparentibus, aut ob loci aut tempestatis diversitatem : imò sanguinem fuisse conspicuum non modò in parietibus, & inferioribus ædificiorum partibus, sed & superioribus, eumq; defluxisse in plateas, campos, hortos.

VII. Si denique ex naturali fonte, quædam sanguinea derivanda est pluvia, propius rei accedere videtur *Gerhardus Johannes Vossius l. 3. de orig. & progressu Idololat. c. 12.* Sanguineus, ait, apparet color, quia vapor exhalat ex locis minio aut rubricâ abundantibus, quomodo nix in Armeniâ quandoq; est rubra ob minium, quo regio illa abundat, teste Eustatio : vel sanguineus est, locis sanguinolentis, quomodo, qui post prælium Cimbricum sanguine pluerit, magnæ hominum stragi tribuitur à Plutarcho in Mario: vel à calore Solis intenso: calore enim ruborem aquis conciliari, cognoscimus ex urinâ febricitantium, item aquis per calidos cineres decolatis. Etsi verò concedamus *Vossio*, cæterisq; hujus mentis lectoribus, pluviam vel nivem minio sursum elevato affici quodammodo posse, non secus ac sulphure, aliisque effluviis: quid verò statuendum erit de terris minii expertibus? Quæ causa danda sanguineæ ibi decidentis pluvie? Neq; loci ratio curiosum sedare animum potest, siquidem non omnem sanguinis pluviam antecedunt prælia atq; cædes. Videatur *introducþio ad scientiam naturalem Burseri l. 2. c. 10. p. 436.* & *Petrus Gassendus in Physic. sect. 3. L. II. c. 2. p. 77.* Neq; calor solaris tantarum virium est, ut ruborem aquis inducere queat: Etsi enim ille incumbat aquis meridionalibus per maximum sæpenumerò temporis spatium: nulla inde rubedo, nullus color sanguineus. Urina est aliquid heterogenei, diversa in se continens: discernenda contenta sunt à continente: prodat se interdum calor per rubedinem, non tamen ubiq; calor, ubi rubedo, nec ubi rubedo, ibi calor.

VIII. Licet itaq; vel Aqua vel pluvia variis affici possit effluviis, rubedinem quendam conciliantibus: pernegamus tamen, verum sanguinè in iis ex naturalibus oriri causis: Supra
natu-

naturam illa sunt, non juxta naturam. Rectè in hanc rem post
funera celeberrimus B. SPERLINGIUS in *Disputat. publicà de me-*
teoris aqvæis §. 7: quæritur, an lacte pluere possit naturaliter, aut
sangvine, aut carne, aut vermibus aut muribus? Historiæ non
desunt, quibus facta esse probatur, fieri non posse, quin putent
mortales. Sed sæpè rumor superat facta. Nemo quod vidit,
quodq; audivit, tacet. Nemo etiam, quantum vidit audivitqve,
loquitur. Geminant homines visa & audita: sicut Echo, sonus
iste convallium: Facile decipitur, qui facile credit. Nequit na-
turaliter pluere lacte aut sangvine, aut carne, aut aliis ejusmodi,
Repugnat & pluviarum & corporum horum natura. Cum quo
facit B. Jacobus MARTINI, in *qvæst. Illustrib.* B. SENNER-
TUS, B. DANNHAWERUS, antea citatus BURSCHERUS,
CLOZIUS.

SECTIO III.

De

ARTEFACTIS CRUENTATIS.

§. I.

NON nescii sumus, artefacta à Physicâ exulare scientiâ, cujus
Nest, in naturalium, non artificialium inquirere causas. Enim-
verò cum artificialia duplici spectari possunt ratione: *mate-*
rialiter, vel formaliter: ut *res natura, vel res artis*; nostri insti-
tuti fert ratio, illa non tractare adeò *formaliter, sive quâ res artis*
sunt, sed *materialiter sive quâ res natura*, ac in cruoris promanan-
tis causas subinde inquirere, ac discernere supernaturales à na-
turalibus.

II. Recentiora magis tenent animos, quàm antiquiora:
Non referam de sangvine ex parietibus, ceu fonte, promanante
in Italiâ A. 568. ante invasionem Longobardorum: nec de san-
gvinis fluxu ex parietibus & cervorum cornibus, A. C. 1580. juxta
BÛNTING: Admirandum potius præbuit, elapso modo anno, hu-
jus rei exemplum *Plavia Variscorum*, quod non modò novellæ
iteratis vicibus, sed & Electoralis Quæstor ejusdem loci, retule-
runt abundè, ex ore personarum publicarum, verbis sequentibus

D

Sn

In Plauen den 25. May dieses 1672sten Jahres am Pfingst heiligen Abend zwischen 3. und 4. nach Mittage wurde angezeigt / daß in Leonhard Beckerleins Hause in der Wohn-Stube aus den Wänden / Decke / Boden / Tische / häufig Blut heraus gedrungen sey : Anfangs kleine Tröpflein / welche sich hernach so ergrössert / daß kleine Blutpfützen endlich zusammen geflossen sind / theils Hand / theils Thaler Breit / daß man nicht wohl treten hat können / und wenig Raum zum gehen behalten : Ja es ist weiter heraus geflossen aus den Bäncken / Werckstühlen / durren abgeschelsten Wachholder Stecken / einem Schreib-Schiefer / und auf abwischen hat es sich wiederumb ereignet. Die Weeber-Stäbe sind in ein Tuch eingewickelt / durch einen Boten dem Fürsten zu Zeitz überschicket worden / und als der Stab ist aus dem Tuch genommen worden / ist lauter geronnen Blut in dem Tuch gewesen / und der Stab selbst hat Tropffenweise Blut von sich gegeben / ic.

III. Simile quid habetur in *Theatro Europæo* in Annum 1636. sequentibus verbis descriptum : In der Stadt Meissen hat sich dieser Tage ein wunderlicher Handel zugetragen / daß ein Schumacher Holz geschnitten / aus welchem recht natürlich und zwar warm Blut geflossen / welches von vielen Leuthen gesehen und gesamlet / und auf eines Erb. Raths Befehl auf das Rathhaus dafelbst getragen worden / welches von ihnen selbst gedeutet / dz das Meißner Land noch viel Blut schwitzẽ mußte. Aliis de artefactis cruentatis innumera propemodum patent exempla. De vexillo, Cæsareis insignibus conspicuo, refert idem *Theatrum Europæum* part. 4. fol. 94. De falciculâ madidâ sanguineis guttis LIBAVIUS part. 2. p. 177: De Peplis puellæ cujusdam

dam Leodiensis, mutatis licet, cruore tamen stillantibus perpetuò, FROMONDUS l. 5. Meteorolog. c. 6. artic. 3. p. 332: De scutis in Sicilia sangvinem stillantibus, VAL. MAXIM. l. 1. c. 6. tit. de prodigiis: de cruce lignea Pragæ cruentata, quam infecuta est horrenda fames & pestis, Michaël SAXO, & KIRCHERUS de lignea cruce, ex omnibus articulis ad integrum fermè horæ spatium sangvinem sudante, Bemburgi in æde hospitali Anno 1551: de simulacris Bemburgi cruentatis largè: De imagine Christi à Judæo quodam multis blasphemis affecto, è cuius latere tandem lancea percusso, sanguis manavit, memorat quidam ATHANASIUS. Qvò referenda historia, de hostia Brandeburgi, in sacra Synaxi accepta, retenta & Judæo pessimè vendita, à quo cultello perforata & perfossa, sangvinem stillavit juxta monumenta Brandenburgica, ubi cultellus conspiciendus hodiernâ etiam luce exhibetur. De imaginibus verò Jesuli matris Deiparæ aliorumqve Sanctorum quid memorabimus? Non omnem fidem iis denegamus, neqve tamen omnem fidem Papicolarum nar-ratis damus. Confer. Justus LIPSIUS, NIERENBERGER. in lib. 1. de miraculorum nat. CLOTZIUS loco sapius citato. Aliis exemplis data operâ insuper habitis, imaginem SERENISSIMI ELECTORIS SAXONIÆ cruentatam ex *Theatro Europæo* fol. 818. part. 5. præ cæteris sistemus:

Ganz wundersam und notabel waren die Blute
Zeichen / so sich dieser Tagen (Anno 1645.) zu
Leipzig sehen liessen. Unter andern thäte des
Churfürsten Bildnüß etliche Tage Blut schwis
sen / daß / ob man gleich das Blut abwischte / dens
noch alsbald wiederumb auf dem abgewischten
Fleck Blut herfür gedrungen. Dieses haben viel
Menschen gesehen / bis endlich das Kontrafen auf
das Rathhaus gebracht worden.

III. Qvæ

IV. Quæ pleraque causas naturales superare longè, quis ambiget? Subest ibi causa sine causâ, & principium sine principio. Supernaturalia discernenda à naturalibus: Ex naturalibus resultat causis, si artefacta ligna rubicundo colore perfusa, sanguinem minus sapientibus stillare videntur: Physicus accuratius inqvitit in rerum causas, & apparens à vero discernere novit: Omina latent sub istis prodigiis, soli Numini cognita, & venturis expectanda diebus: Exemplum superiorum seculorum prædicârunt pestem, famem exquisitam, & cum maximè sanguineam hominum stragem.

Utinam & ille in his oris supra naturæ vires prorumpens sanguis non referat vindictam Numinis justissimi sanguinolentam propter scelera admitta, rubra, instar vermiculorum & coccini, sanguinem nostrum poscentiâ! Qvò deprecamur profundissimis suspiriis & lacrymis sanguineis, implorantes gratiam benignissimi Patris, ob cruenta vulnera nostri

Θεανθρωπος!

CUI
SIT LAUS, HONOR ET GLORIA
IN SECU LA NUNQVAM
TERMINANDA.

quis
inci-
libus
fan-
cura-
e no-
, &
rum
fan-
pens
len-
cci-
dis-
n

A

ULB Halle 3
004 778 596

VDA

1811, 9.

COR

Superio
elapfo cu

PRÆC

DN.M.S

Amplisimæ

353

Typis

V 6
37a

S
CRU.

nnis, sed
nisq; oris

ISSIMI

DERICI

ti meritisfimi,
di,

353

ypogr.

